

Boycot tegen Israël is verdedigbaar

Bram van Ojik, GroenLinks-woordvoerder buitenland in de Tweede Kamer, en Jan Keulen, directeur van The Rights Forum, gingen in debat onder leiding van journalist Job de Haan. The Rights Forum zet zich in voor een rechtvaardige uitkomst van de kwestie Israël/Palestina. 'Nederland en Europa hebben een opdracht. Hoe gaan zij reageren bij verdere annexatie van Palestijns gebied?'

Hoe dient GroenLinks zich op te stellen nu Israël bij iedere verkiezingsronde steeds verder naar rechts opschuift en ook steeds meer Palestijns gebied annexeert en koloniseert? Wat is het handelingsperspectief voor wie wil uitgaan van het volkerenrecht en de mensenrechten? En welke hindernissen zijn er op die weg? Deze vragen staan centraal tijdens het gesprek tussen Bram van Ojik en Jan Keulen op de GroenLinks-burelen in het gebouwcomplex van de Tweede Kamer.

* De IHRA-definitie: 'Antisemitisme is een bepaalde opvatting over Joden, die kan worden uitgedrukt als haat tegen Joden. Uitingen van antisemitisme, in woorden en daden, manifesteren zich tegen Joodse of niet-Joodse individuen en/of hun eigendom, jegens instellingen van de Joodse gemeenschap en religieuze voorzieningen.'

Zien jullie nog kansen voor de zogeheten tweestaten-oplossing nu de Israëlische regering met een parlementaire meerderheid het Israëlische repressiebeleid kan continueren?

Van Ojik: 'De kansen voor een vreedzame toekomst zijn niet groter geworden. Gezien de bouw van de nieuwe nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever worden twee staten naast elkaar steeds minder realistisch. Formeel is er geen alternatief.'

Ook Keulen beaamt dat we vast moeten houden aan de internationale legitimiteit. 'Als we de *Terms of Reference* (de internationale afspraken en richtlijnen in het kader van het vredesproces - red.) die binnen

de Verenigde Naties zijn vastgesteld, loslaten dan belonen we het recht van de sterkste. Er is nog geen begin van een oplossing en vooralsnog zitten we in een impasse.'

Met de vaststelling van de *IHRA-definitie (International Holocaust Remembrance Alliance) door een werkgroep binnen het Europees parlement lijkt meer onenigheid dan eensgezindheid te zijn ten aanzien van het begrip antisemitisme. Ook de Tweede Kamer heeft die definitie onlangs in meerderheid overgenomen, maar zonder steun van GroenLinks. Hoe staan jullie ten opzichte van dit begrip?

'Ik wil me niet laten aanwrijven dat ik antisemitisch zou zijn'

Van Ojik: 'De IHRA-definitie is een poging om te verwoorden wat je onder antisemitisme zou kunnen verstaan. Op zich kan ik de definitie in zichzelf wel onderschrijven, maar het gevaar zit in de uitleg: kritiek op het beleid van de Israëlische regering zou met de definitie in de hand kunnen worden uitgelegd als antisemitisch. Ik wil niet in de positie komen dat ik bij kritiek op de staat word beschuldigd van selectieve verontwaardiging en het hanteren van een dubbele standaard.'

Keulen: 'De definitie ontnemt de legitimiteit aan mijn kritiek op Israël

gesteld dat BDS een geoorloofd middel is om de Palestijnen te helpen in hun strijd voor rechtvaardigheid. Hoe staat u zelf tegenover dat middel?

Van Ojik: 'Ik heb de motie van harte ondersteund en positief geadviseerd. Ik pleit voor het recht om het middel te hanteren. Persoonlijk vind ik het niet verstandig, maar het is een democratisch middel. Keulen: 'Eens met dat laatste. Vanwaar de angst en obsessie met BDS van de kant van hen die Israël zo nadrukkelijk steunen? BDS is een programma, ontstaan vanuit burgerlijke organisaties in Palestina in 2005, die als

Bram van Ojik

Bram van Ojik: 'Hoe de middenpartijen reageren bij verdere annexatie? Één ding is zeker: wij schuiven dan niet op naar het midden'

inzake bijvoorbeeld de annexatie van Oost-Jeruzalem, de bezetting van de Westelijke Jordaanoever en de afsluiting van de Gazastrook. In Duitsland is net een niet-bindende motie aangenomen die de beweging van BDS (Boycott, Divestment, Sanctions) antisemitisch verklaart. Er is kennelijk een groot belang aan de kant van de Israëllobby om de definitie te politiseren, gezien het gelijkstellen van een oproep tot BDS met antisemitisme.' Van Ojik: 'Persoonlijk vind ik de definitie zelf niet zo belangrijk. We hebben te maken met grote vraagstukken: onderdrukking van Palestijnen, verharding van de staat Israël, gebrek aan perspectief en dan gaan wij elkaar de maat nemen? Ik wil me niet laten aanwrijven dat ik antisemitisch zou zijn.'

Op het GroenLinks congres in februari jl. is met grote meerderheid een motie aangenomen waarin wordt

reactie op het feit dat het zogenaamde Vredesproces al jaren stagneert en die zelf tegen een gewapende strijd zijn, een andere strategie bepleiten: Boycot van producten uit Israël - op zijn minst van producten die in de bezette gebieden zijn geproduceerd, Desinvestering in Israëlische bedrijven die winst maken in de bezette gebieden en Sancties tegen Israël, daar waar zij bij voortduring het internationaal recht schendt. Veel van onze begunstigers steunen BDS, al zijn wij zelf geen BDS-organisatie.'

Na het congres is GroenLinks zwaar onder vuur komen te liggen. Hans Knoop schreef naar aanleiding van de motie in het NIW dat GroenLinks er 'bruiner' op is geworden met verwijzing naar de nazi-tijd. U bleef onlangs op een discussiebijeenkomst met hem in gesprek, ondanks uw oproep aan hem om zijn bewering terug te nemen. Waar ligt voor u de grens?

Van Ojik: 'Ik vond het in dit geval een twijfelgeval. Ik ben niet weggelopen. Ik blijf het liefst zo lang mogelijk het debat gaande houden. Na het congres ben ik met veel organisaties in gesprek geweest: het CIDI, de Israëlische ambassade. Hans Knoop was een twijfelgeval, ik vond zijn beschuldiging beneden elk niveau. Ik kan me voorstellen dat je zegt dat je in zo'n geval naar de rechter zou moeten gaan. Dat heb ik niet gedaan, ik ben het debat aangegaan. Helaas heeft dat met Hans Knoop tot geen enkele toenadering geleid. Hij heeft zijn beschuldiging niet ingetrokken.' Keulen: 'Als ik door een columnist van een gezaghebbend dagblad beschuldigd zou worden van nazisympathieën zou ik een juridische aanklacht indienen. The Rights Forum krijgt veel laster over zich heen. Haatmails, doodsb bedreigingen, mensen die op de man spelen met beschuldigingen van nazisme.'

Lees verder op pag. 16

Vervolg
pag. 15

Wij onderzoeken momenteel waar we de juridische weg kunnen bewandelen. We hebben van doen met een monsterverbond aan de ene kant van populistisch rechts en aan de andere kant van zeer enthousiaste voorvechters van de staat Israël. De strategie om voortdurend heel agressief jegens ons te reageren blijkt helaas succesvol: bij de middengroepen ontstaat angst.'

Van Ojik: 'Ik ben politicus en verantwoordelijk voor een professionele houding ten aanzien van het conflict. Onlangs was ik met Jesse Klaver in Palestina. We moeten voorkomen dat de escalatie in Palestina verder gaat. Maar persoonlijk ben ik wel degelijk persoonlijk diep geraakt als ik van antisemitisme wordt beschuldigd. Gelukkig zijn er ook positieve geluiden, ook vanuit de joodse gemeenschap, die zelf trouwens heel divers is. 'Houd vol' wordt mij dan gezegd.'

Het frame van de tegenstanders van BDS is dat het hanteren van het BDS-middel suggereert dat het bestaansrecht van Israël ter discussie wordt gesteld.

Van Ojik: 'Dat laatste is onjuist en wat dat betreft is de fractie eensgezind: Het bestaansrecht van de staat Israël staat niet ter discussie, wij zijn niet voor een boycot, maar we

zijn wel voor het recht om BDS te steunen.'

Keulen: 'Daar zijn wij het helemaal mee eens, maar we zouden wel tegen GroenLinks willen zeggen: doe wat minder voorzichtig. Het gaat om een grondrecht en een oproep van Palestijnse en Joodse organisaties waar burgers hun stem kunnen laten horen.'

Jan Keulen: 'Israël heeft geen belang bij verandering van de status quo. De Palestijnen zijn de verliezers'

Jan Keulen

Jan Keulen was tot 1 juli jl. directeur van The Rights Forum. Hij heeft een belangrijke rol gespeeld bij de opbouw van dit kenniscentrum dat zich heeft ontwikkeld tot een belangrijke nieuwe stem in het debat over Israël en Palestina. Keulen is opgevolgd door Gerard Jonkman die per 1 juli directeur is. The Rights Forum is een initiatief van voormalig minister-president Dries van Agt en zet zich in voor een rechtvaardig en duurzaam beleid ten aanzien van de kwestie-Palestina/Israël. 'Alleen als dat beleid gebaseerd is op respect voor het internationaal recht en de mensenrechten, wordt effectief bijgedragen aan vrede tussen Israëli's en Palestijnen. De internationale gemeenschap heeft tot dusver nagelaten de noodzakelijke voorwaarden te scheppen voor een rechtvaardige vrede,' meldt de website van de organisatie. The Rights Forum stelt zich ten doel daarin verandering te brengen.

Leven in de wacht

Soms zet het leven je in de wacht. De regie wordt je uit handen genomen en je bent volledig overgeleverd aan hogere machten en de wil van God. Alsof je voor een muur plotseiling tot stilstand komt. Je probeert er nog over, onder en als het even kan zelfs doorheen te komen, maar niets werkt. Dit overkwam me onlangs, toen mijn lijf abrupt zei: 'Halt!'

Het deed me denken aan een scène van Tom en Jerry, waarin de kat en muis elkaar als gekken achtervolgen en Tom uiteindelijk door een deur of pan tot stilstand komt. De trillingen die volgen heb ik nog dagen nagevoeld. Zo'n asjemenu moment van 'wat is er mij nou overkomen?' Alleen rende ik niet een muis achterna maar het leven, denk ik.

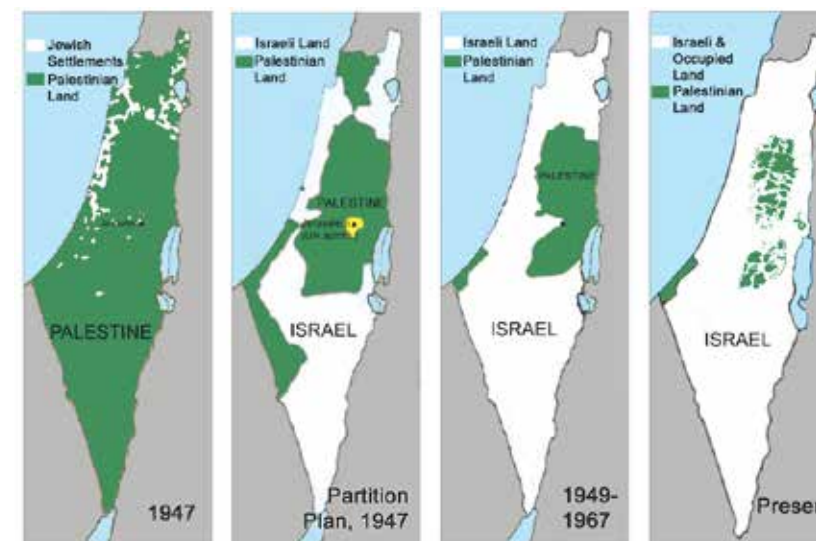
Ik werd gedwongen om de touwtjes uit handen geven. Dat is denk ik wel mijn grootste nachtmerrie. Ik wil alles in de hand houden. Ik eis tweehonderd procent van mezelf en ook van mijn omgeving. Mijn levensmotto is: als je niet méér dan je best doet, dan heb je nog niet je best gedaan. Het leven is ons gegeven om keihard te werken en iedereen die verslapt, betaalt hiervoor linksom of rechtsom de rekening.

En toch stond, nee, lag ik daar: stil. Mijn omgeving liet me niet toe om een stap verder te zetten. Oké, fysiek lukte hen dat, maar mentaal was ik nog steeds de baas. Dus zoals een auto die stilstaat, maar nog steeds stationair draait.

Stel je dus eens voor dat je niets meer mag van je lijf, maar dat je verstand op volle toeren draait. Het was een compleet nieuwe ervaring voor me. Maar ik wist dat dit zo'n 'aha' moment was. Er was een boodschap, een reden dat ik tot stilstand kwam. Ik geloof oprecht dat er een aanleiding is. Ik weet zelfs dat er een boodschap in zit. Alleen weet ik nog steeds niet wat die is. Of ik luister gewoon niet zo goed. Mijn vrienden en familie zullen zeggen: 'de boodschap is dat je eens rustiger aan moet doen.' Maar dan zou ik ook een stukje van mezelf inleveren, besef ik. Want ik stel mijn doelen hoog; lager maakt me niet gelukkig. Voor elke behaalde doelstelling heb ik er twee meer. Misschien zit het daar juist in. Dat ik andere doelen moet stellen. Dus niet lager, maar anders.

Halima Özen

Verlies van Palestijns land 1947-heden.

Boycot heeft wel geholpen in Zuid-Afrika. Zien jullie parallellen?

Van Ojik: 'Ik zou de vergelijking niet willen maken. In het huidige conflict Israël-Palestina is inmiddels zoveel in internationaal recht vastgelegd, dat was in Zuid-Afrika niet zo.'

Keulen: 'Ik sluit mij aan bij John Dugard, hoogleraar internationaal recht en lid van de VN-commissie Internationaal Recht. Hij kent Zuid-Afrika van binnenuit en ziet wel veel parallellen. Iedereen is het eens met het feit dat er iets moet veranderen. Vanuit Israëliisch oogpunt is de situatie heel goed houdbaar. Die hebben geen belang bij verandering van de status quo en trekken zich niets aan van de uitspraken in het kader van het Internationaal Recht. De Palestijnen zijn de verliezers. Nederland en Europa hebben een opdracht. Hoe gaan zij reageren bij verdere annexatie van Palestijns gebied waar Benjamin Netanyahu voor pleit?' Van Ojik: 'Annexatie zal zeker niet door de Europese Unie worden goedgekeurd, al zie ik geen makkelijke strategie om de impasse te doorbreken. Wij zijn als GroenLinks

tegen de nederzettingen-politiek, tegen onderdrukking van de Palestijnen, tegen het geweld in Gaza en als Israël doorgaat met het schenden van rechten, pleiten wij voor de opschorting van het associatieverdrag tussen de EU en Israël. Verder zijn we voor labeling van producten uit Palestina, voor terugdringen van handel met bedrijven die zaken doen met Israëliische bedrijven die winst maken op Palestijns grondgebied. Het doet nu geen pijn. Een ferme positie is nodig. Het is van belang dat we één lijn trekken binnen de Europese Unie. Hoe de middenpartijen zullen gaan reageren bij verdere annexatie? Eén ding is zeker: wij schuiven dan niet op naar het midden.'

Gespreksleiding: Job de Haan.
Verslag: Kathinka Minzinga.
Foto's: Bas Joosse.